

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum hæc vitia a peccatis carnalibus oriantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Etum percipit causam. Ille ergo dicitur esse acuti sensus circa intelligentiam, qui statim ad apprehensionem proprietatis rei, uel etiam effectus, naturam rei comprehendit, & in quantum usque ad minimas conditiones rei considerandas, pertingit. Ille autem dicitur habes circa intelligentiam, qui ad cognoscendam ueritatem rei pertingere non potest, nisi per multa ei exposita, & tunc et non potest pertingere ad perfecte considerandum omnia, que pertinent ad rei rationem. Sic ergo habetudo sensus circa intelligentiam importat quandam debilitatem mentis circa considerationem spiritualium bonorum. Cæcitas autem mentis importat omnimodam priuationem cognitionis ipsorum. Et utrumque opponitur dono intellectus, per quem homo spiritualia bona apprehendit & cognoscit, & ad eorum minima subtiliter penetrat. Hæc enim habetudo rationem non est, sicut & cæcitas mentis, in quantum scilicet est uoluntaria, ut patet in eo, qui affectus circa carnalia de spiritualibus subtiliter discutere fastidit, uel negligit. Et per hoc patet responsio ad obiecta.

ARTICVLVS III.

Utrum cæcitas mentis, & habetudo sensus, oriatur ex peccatis carnalibus.

AD TERTIUM sic proceditur. Vt quod cæcitas mentis, & habetudo sensus, non oriatur ex uitiis carnalibus. Augustinus in libro retractationum, retractans illud quod dixerat in Soliloquiis, Deus, qui non nisi mundos locum uoluit, dicit, quod ridere potest, multos esse in mundos multa uera scire: sed homines maxime efficitur inmundi per uitia carnalia. ergo cæcitas mentis, & habetudo sensus, non causantur a uitiis carnalibus. **¶** 1. Præterea. Cæcitas mentis, & habetudo sensus sunt defectus quidam circa partem anime intellectiua. Uitia autem carnalia pertinent ad corruptionem carnis: sed caro non agit in animam, sed potius e contrario. ergo uitia carnalia non causant cæcitatem mentis, & habitudinem sensus. **¶** 2. Præterea. Utrumquodque magis patitur a propinquo, quam a remotiori: sed propinquiora sunt menti uitia spiritualia, quam carnalia. ergo cæcitas mentis, & habetudo sensus, magis causantur ex uitiis spiritualibus, quam ex uitiis carnalibus.

SECUNDA est, quod Gregorius 31. Moral. dicit, quod habetudo sensus circa intelligentiam oritur ex gula, cæcitas autem mentis ex luxuria.

RESPON. Dicendum, quod perfectio intellectualis operationis in homine consistit in quadam abstractione a sensibili phantasmatis. Et ideo quanto intellectus hominis magis fuerit liber ab hominibus phantasmatis, tanto potius considerare intelligibilia poterit, & ordinare omnia sensibilia: sicut & Anaxagoras dicit, quod oportet intellectum esse immutatum ad hoc, quod imperet, & agere oportet, quod dominetur super materiam ad hoc, quod possit eam mouere, ut narrat philosophus 8. Physicorum. Manifestum est autem quod delectatio applicat intentionem ad ea, in quibus aliquis delectatur. Vnde Philosophus dicit in 10. Ethicorum, quod unusquisque ea, in quibus delectatur, optime operatur: e contrario uero iniqua, uel debilitat. Uitia autem carnalia, scilicet gula, & luxuria consistunt circa delectationes tactus, ciborum, & uenerorum, que sunt uoluntarissime inter omnes corporales delectationes. Et ideo per hæc uitia intentio hominis maxime applicat ad corporalia, & per consequens debilitatur operatio hominis circa intelligibilia. Magis autem per luxuriam, quam per gulam, quanto delectationes uenerorum sunt uehementiores quam ciborum. Et ideo ex luxuria oritur cæcitas mentis, que quasi totaliter

A spiritualium bonorum cognitionem excludit. Ex gula autem habetudo sensus, que reddit hominem debilem ad huiusmodi intelligibilia. Et e conuerso, opposita uirtutes, scilicet abstinentia, & castitas, maxime disponunt hominem ad perfectionem intellectualis operationis. Unde dicitur Danieli, quod pueris his, scilicet abstinentibus & continentibus, dedit Deus scientiam, & disciplinam in omni libro & sapientiam.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quamuis aliqui uitiis carnalibus subditi, possint quandoque subtiliter speculari aliqua circa intelligibilia propter bonitatem ingenii naturalis, uel habitus superadditi, tamen necesse est, ut ab hac subtilitate contemplationis eorum intentio plerumque retrahatur propter delectationes corporales: & ita imundi possunt aliqua uera scire, sed ex sua immunditia circa hoc impediri.

AD II. dicendum, quod caro non agit in partem intellectuam alterando ipsam, sed impediendo operationem ipsius per modum prædictum.

AD TERTIUM dicendum quod uitia carnalia quo magis sunt remota a mente, eo magis eius intentionem ad remotiora distrahunt, unde magis impediunt mentis contemplationem.

QVAESTIO XVI.

De præceptis fidei, scientia & intellectus in duos articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de præceptis pertinentibus ad prædicta:

ET CIRCA hoc quærentur duo.

¶ 1. Primum, De præceptis pertinentibus ad fidem.

¶ 2. Secundum, De præceptis pertinentibus ad donum scientie, & intellectus.

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum in ueteri lege debuerint dari præcepta credendi.

AD PRIMUM sic procedit. Videtur, quod in ueteri lege dari debuerint præcepta credendi. Præceptum enim est de eo, quod est debitum & necessarium: sed maxime necessarium est homini, quod credit, scilicet illud Hebræorum 11. Sine fide impossibile est placere Deo: ergo maxime oportuit præcepta dari de fide.

¶ 2. Præterea. Nouum testamentum continetur in ueteri, sicut figuratum in figura, ut supra dictum est: sed in nouo testamento ponuntur expressa mandata de fide: ut patet Ioan. 14. Creditis in Deum, & in me credite: ergo uerum quod in ueteri lege etiam debuerint aliqua præcepta dari de fide.

¶ 3. Præterea. Eiusdem rationis est precipere actum uirtutis, & prohibere uitia opposita: sed in ueteri lege ponuntur multa præcepta prohibentia infidelitatem, sicut Exo. 20. Non habebis Deum alienos coram me. Et iterum Deut. 13. mandatur, quod non audiant uerba prophetæ, aut somnia-

Super questionem de circumstantiis.

IN q. 16. titulo, scilicet de præceptis, aduerte quod tam hic, quam in subsequentibus tractatibus de aliis uirtutibus, cum ad questionem de præceptis illius uirtutis deuenitur, non sumitur præceptum ut est obligatum ad peccatum mortale de terminato, sed sumitur præceptum, ut dicitur contra consilium, prout habet uim obligatum, communitur tamen siue ad mortale, siue ad ueniale, ut patet ex multis, que in istis locis dicuntur præcepta, ad que constat non obligari sub peccato mortali, ut patet de præcepto in calce huius questionis posito, scilicet de moderatiōe omnis actus nostri secundum legem, & discurrendo patet in multis aliis. Et hoc bene nota, ne putes omnia mortalia, ex præcepti nomine.

In tota q. 16. dubium tantum occurrit ex eo, quod primi articuli littera in corpore dicit, quod supra fide uirtus Dei, nulla alia præcepta in ueteri lege sunt data de fide, & tamen in responsione ad quintum non habet inconuenientiam, quod respectu specialium creditibilium, sit datus in ueteri lege aliquid fecerit. Quo licet hæc simul. Ad hoc dicitur, doctrinam.

Inf. q. 22. ar. 1. scilicet, & q. 16. ar. 1.

1. 2. q. 7. ar. 1. & ar. 2. ad 1.